

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 102671

003(M)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचना :

- 1) या प्रश्नपत्रिकेचे पाच विभाग करण्यात आलेले आहेत.
- 2) प्रश्नांचे विकल्प आंतरिक आहेत.
- 3) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
- 4) लेखनसज्जता, भाषाशुद्धी आणि मौलिक लिखाणास गुण प्राधान्य असेल.

विभाग - A

(पद्य)

- खालील प्रश्नांची हेतुलक्षी उत्तरे लिहा : [4]
- 1) 'भज भज भवजलधिमाजि' या काव्याचा साहित्य प्रकार कोणता?
 - 2) मराठीतील आधुनिक कवी म्हणून कोण ओळखले जातात?
 - 3) सतीश काळसेकरांनी कोणत्या कवितेचे लेखन केले आहे?
 - 4) 'कवितेविषयी एक पत्र' या कवितेचे कवी कोण आहेत
- खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा : [4]
- 5) श्वानाने कोणत्या रंगाचा वेष धारण केला आहे, असे तुकाराम म्हणतात?
 - 6) शंकर कोण आहे, असे कवी रामजोशी म्हणतात?
 - 7) 'एक प्रकारची प्रार्थना' या कवितेत कवी कोणत्या ग्रहासाठी प्रार्थना करीत आहे?
 - 8) ग्रहावरचे हे लोक कसे आहेत?
- खालील प्रश्नांची दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा : [4]
- 9) 'गोफण' हे रूपक कवितेत कशासाठी वापरले आहे?
 - 10) कवी यशवंत यांची खरी कमाई कोणती?

■ खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा : [8]

11) नलराजाने राजहंसाला धरल्यानंतर राजहंसाने सुटण्यासाठी काय काय प्रयत्न केले, ते तुमच्या शब्दांत लिहा.

12) खालील काव्यपंक्तीचा भावार्थ स्पष्ट करा :
'आज गोरे नाहीत, ती स्वप्नांतली राज्ये नाहीत,
आमच्या दाट डोक्यांगत अरण्ये नाहीत, तू नाहीस,
आहे फक्त अरण्यात वाढणारा असंतोष.'

13) 'मनाचा दगड' या कवितेत कवीला दिवसांचे ओझे का वाटत आहे?

विभाग - B

(गद्य)

■ खालील प्रश्नांची हेतुलक्षी उत्तरे लिहा : [4]

14) केशिराज बास यांनी किती दृष्टांतांना जोडून 'दृष्टांतपाठ' तयार केला आहे?

15) 'गुलामगिरी', 'शेतकऱ्याचा असूड' या ग्रंथांचे लेखक कोण आहेत?

16) वसंत कानेटकरांनी लिहिलेल्या संगीत नाटकाचे नाव काय होते?

17) 'चंद्रगुप्ताची अंगठी' या पाठाचा साहित्य प्रकार कोणता?

■ खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा : [4]

18) नरेन्द्रचा कल कुठे होता?

19) आबाच्या शेतात कशाचे पीक असे?

20) विनोबार्जींनी बाबांना किती पैसे दिले?

21) आईच्या चेहऱ्यावर कायम काय असे?

■ खालील प्रश्नांची प्रत्येकी दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा : [4]

22) उन्मत हत्तीच्या मागे कोण-कोण धावले? हत्तीला आटोक्यात आणण्यासाठी त्यांनी काय-काय केले?

23) खिरापत कशी ओळखली जाते?

- खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा [कोणतेही दोन] : [8]
- 24) 'कलिंगड' या कथेत अनाथालयात गेल्यावर कथा निवेदकाला कोणकोणत्या अनुभवांतून जावे लागले?
- 25) हरिदासांनी निवृत्तीनंतरची कोणती स्वप्ने पाहिली होती, ते तुमच्या शब्दांत लिहा.
- 26) 'लाल चिखल' या पाठाच्या शीर्षकाची समर्पकता पटवा.

विभाग - C
(व्याकरण)

- खालील वाक्यांचा पदक्रम योग्य क्रमात जुळवून वाक्ये पुन्हा लिहा : [2]
- 27) चंद्रभागेचे सुंदर आमचे आहे फार वाळवंट.
- 28) पूजा हत्तीची आणि करायची म्हणायची गाणी.
- खालील समानार्थी शब्दांच्या जोड्या शोधून पुन्हा लिहा : [2]
- 29) घर - मुख - दौलत
- 30) संपत्ती - पंकज - वदन
- 31) कमल - सदन - पद्म
- 32) तोंड - धन - निवास
- खालील विरुद्धार्थी शब्दांच्या जोड्या शोधून पुन्हा लिहा : [2]
- 33) स्वार्थ × पराजय
- 34) संघटन × परमार्थ
- 35) प्रकाश × विघटन
- 36) विजय × अंधार
- खालील शब्दसमूहांसाठी प्रत्येकी एक शब्द द्या : [2]
- 37) असहाय वृद्धांना राहण्यासाठी सोय.
- 38) साळीच्या धान्याचा ढीग.

39) वाटसरूसाठी पाणी पिण्याची सोय.

40) ज्याच्याकडे शस्त्र नाही, असा.

■ खालील वाक्याचे कंसांतील सूचनेनुसार वाक्यात रूपांतर करा :

[1]

41) आमचा आरुष दिसायला किती सुंदर !

(विधानार्थी वाक्य करा)

■ खालील वाक्यांचे कंसांतील सूचनेनुसार वाक्यात परिवर्तन करा :

[1]

42) मी तुम्हांला अर्धोच गोष्ट सांगतो, तुम्ही ती गोष्ट पूर्ण करा.

(संयुक्त वाक्य करा)

■ खालील सामासिक शब्दाचा विग्रह करून समासाचा प्रकार सांगा :

[1]

43) वीरपुरुष

■ खालील अलंकाराचे उदाहरण द्या :

[1]

44) श्लेष

■ खालील वृत्ताचे उदाहरण देऊन लक्षणे सांगा :

[1]

45) लहान अभंग

■ खालील वाक्यातील प्रयोग ओळखा :

[1]

46) स्वरा नृत्य करित होती.

■ खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगा :

[1]

47) पंचाईत होणे

48) डोळ्या लागणे

■ खालील ग्रामीण शब्दांना प्रचलित मराठी शब्द द्या :

[1]

49) डकुयात

50) इस पैसा

- खालील अशुद्ध शब्द शुद्ध करून लिहा : [1]
51) निरमल
52) समरपन
- खाली दिलेल्या शब्दांमधील अर्थभेद लिहा : [1]
53) ग्रह - गृह
- खालील म्हणींचा अर्थ सांगा : [1]
54) उद्योगाचे घरी रिद्धी-सिद्धी पाणी भरी.
55) कर नाही त्याला डर कशाला?
- खालील वाक्यात विरामचिन्हांचा वापर करून वाक्य पुन्हा लिहा : [1]
56) मित्र म्हणाला बरोबर उठवतो तू काळजीच सोड.

विभाग - D
(अर्थग्रहण)

- खालील कविता वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दांत लिहा : [5]
तिन्ही लोक आनंदाने भरून जाऊ दे रे
तुझे गीत गाण्यासाठी सूर लावू दे रे ॥ धृ ॥
शुभ्र फुले माळून आल्या निळ्या निळ्या लाटा
रानफुले लेऊनि सजल्या या हिरव्या वाटा
या सुंदर यात्रेसाठी मला जाऊ दे रे ॥ १ ॥
मोर केशरांचे झुलती पहाटेस दारी
झऱ्यातुनी दिडदा दिडदा वाजती सतारी
सोहळ्यात सौंदर्याच्या तुला पाहू दे रे ॥ २ ॥
शांत शांत उत्तररात्री मंद मंद तारे
तुझे प्रेम घेऊनि येती गंध धुंद वारे
चांदण्यात आनंदाच्या मला न्हाऊ दे रे ॥ ३ ॥

एक एक नक्षत्राचा दिवा लागताना
आणि फुले होण्यासाठी कळ्या जागताना
पौर्णिमा स्वरांची माझ्या तुला वाहू दे रे ॥४॥

— मंगेश पाडगावकर

प्रश्न :

- 57) शुभ्र फुले माळून कोण आले आहे?
- 58) झऱ्यातून कशाचा आवाज येत आहे?
- 59) गंध धुंद वारे काय घेऊन येतात?
- 60) केशरांचे मोर केव्हा झुलतात?
- 61) कवितेला योग्य शीर्षक द्या.

■ खालील उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दांत लिहा :

[5]

चार माणसे शेजारीपाजारी, पारावर, शाळेत, कचेरीत, बसमध्ये, आगगाडीच्या डब्यात या ना त्या निमित्ताने थोडा वेळ जरी एकत्र जमली, की त्यांच्या बोलण्याचा, गप्पांचा आणि चर्चेचा विषय असतो इतरांच्या चुका, इतरांचे दोष व इतरांची टवाळी! म्हणजे ही एक प्रकारची परनिंदाच चाललेली असते असे म्हणा ना! मद्याची नशा चढावी त्याप्रमाणे परनिंदेची धुंदी माणसास चढत असते. परनिंदा करणारा माणूस स्वतःच्या अंतःकरणातील आणि सभोवतालच्या वातावरणातील प्रसन्नता नाहीशी करून सर्वत्र दुःखाचे, औदासिन्याचे, निराशेचे, मत्सराचे आणि द्वेषाचे वातावरण निर्माण करण्यास हातभार लावत असतो. धूर ओकणाऱ्या ज्योतीमुळे दिव्याची काच धुरकटून जाते आणि दिव्याचा प्रकाश पार हरपून जातो. मात्र ज्योतीची काजळी झटकली, ती मर्यादित ठेवली व दिव्यावरील काच रोज सकाळी वा संध्याकाळी स्वच्छ पुसली, की प्रकाश अवतीभवती लखव पसरतो व वातावरण उजळून निघते. आपण रात्री झोपण्यापूर्वी किंवा पहाटे उठण्यापूर्वी मनाच्या काचेवर सतत इतरांच्या अवगुणांच्या विचाराने जमलेली काजळी अंतःकरणातील क्षमेच्या राखेने स्वच्छ पुसली, की आपले मन दिवसभर टवटवीत राहते. जेथे जेथे आपण जाऊ तेथे तेथे प्रसन्नताच निर्माण करण्यास आपला हातभार लागेल.

प्रश्न :

- 62) माणसास कोणती धुंदी चढते, असे लेखक म्हणतात?
- 63) सभोवतालच्या वातावरणातील प्रसन्नता कोण नाहीशी करतो?
- 64) मनावरची काजळी कशी स्वच्छ करता येते?
- 65) धूर ओकणाऱ्या ज्योतीमुळे दिव्याच्या काचेचे काय होते?
- 66) उताऱ्यास योग्य शीर्षक द्या.

■ खालील उताऱ्याचा $\frac{1}{3}$ भागात सारांश लिहा व उताऱ्यास योग्य शीर्षक द्या :

[5]

- 67) आपण जेथे पाहू तेथे परमेश्वरच आहे, परंतु आपण आंधळे आहोत. आपण झाडामाडातच देव पाहतो, परंतु मानवातील देव आपणांस दिसत नाही. आपणांस चार तोंडांचा, आठ हातांचा असा देव पाहिजे असतो. मनुष्याहून काही निराळा देव आपणांस हवा असतो. मनुष्याच्या रूपाने आपल्या शेजारी उभा असलेला परमेश्वर आपणांस दिसत नाही. या मानवाजवळ आपण भांडतो, त्याला आपण गुलाम करतो, त्याची कत्तल करतो आणि देवाची पूजा करू पाहतो. भगवंताला याचे आश्चर्य वाटते. अरे, मनुष्यातील देव आधी पाहा. हा बोलता-चालता देव आहे. याचे स्वरूप बघा, याला काय हवे-नको ते पाहा. दगडाच्या देवाला काय आवडते, हेही आपण ठरवून टाकले आहे. गणपतीला मोदक आवडतो, विठोबाला लोणी आवडते, खंडोबाला खोबरे हवे; परंतु मानवाला काय हवे, याची विवंचना आपण कधी करतो काय? आपल्या सभोवती हा दोन हातांचा देव उभा आहे. त्याच्या पोटात अन्न नाही, त्याच्या अंगावर वस्त्र नाही. त्याच्या पूजेला जातो का धावून?

■ खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून तो कालक्रमानुसार लिहा :

[5]

- 68) रंगांच्या आणि आकारांच्या सुंदर मेळातून ते चित्र कागदावरून उचलल्यासारखं वाटे. निळ्या रंगातले हत्ती, पिवळ्या फुलांच्या माळा सोंडेत घेऊन समोरासमोर उभे असत. तात्या त्या चित्राचा कागद गणपतीच्या कोनाड्याजवळ चिकटवत. चित्राच्या कडेन गुलबक्षी रंगाच्या नाजूक फुलांची नक्षीदार चौकट असे. चित्राच्या दोन्ही बाजूंना भिंतीत खिळे ठोकत. तात्यांनी हादग्याच्या चित्राचा कागद शिवलाल उगरलाल यांच्या दुकानातून कधीच आणून ठेवलेला असे.

विभाग - E

(लेखन)

69) तुमच्या शाळेचा 'वार्षिक उत्सव' याविषयी अहवाल लेखन करा.

[5]

खालील दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे सुमारे 100 शब्दांत गोष्ट तयार करा व त्यास योग्य ते शीर्षक द्या.

[5]

70) एका गृहस्थाची अंगठी चोरली गेली — नोकराचा संशय — त्याच्याकडून नकार — न्यायालयात प्रकरण — न्यायाधीशांची युक्ती — समान लांबीच्या काठ्या सर्वांना दिल्या — चोराची काठी — एक इंच वाढेल — खऱ्या चोराने एक इंच काठी कापली — दुसऱ्या दिवशी न्यायाधीशांचा निर्णय.

किंवा

खालील कल्पनेचा सुमारे 100 शब्दांत विस्तार करा.

'जया अंगी मोठेपण तया यातना कठीण'

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर सुमारे 250 शब्दांत निबंध लिहा.

[10]

71) कुटुंब व्यवस्थेतील वृद्धांचे स्थान -

रूपरेखा — सगळ्यांना भेडसावणारा प्रश्न — वृद्धाश्रमांचे महत्त्व वाढणे — तरुण पिढी आणि वृद्ध यांच्यात मतभेद — स्वतंत्र कुटुंबपद्धती — जागेचा अभाव — वृद्धांचा हेकेखोरपणा — घराची काळजी — संस्कार — बालकांना धार्मिक ज्ञान — तरुणांशी जुळवून घेतल्यास योग्य स्थान.

किंवा

प्रदूषण एक समस्या -

रूपरेखा — आधुनिक काळात वाढते प्रदूषण — वाढणारे आजार — कारखाने, उद्योग, धंदे — वाहनांची संख्या — बंदी — शिस्त — थांबविण्यासाठी उपाय-योजना — वृक्षारोपण — वनांची लागवड — वाढणारी गरज इ.

किंवा

करमणुकीच्या साधनांवर बंदी आणली तर -

रूपरेखा — मनोरंजन, मौजमजा, हल्लागुल्ला — त्यामुळे करमणुकीच्या साधनांची रेलचेल — बंदी आली तर ! — चोरून करण्याची प्रवृत्ती वाढते — लोक बेकार होतील — परिणाम — कंटाळलेपणा — हिंसक बनेल — मोठा धोका निर्माण होईल — फायदे व तोटे दोन्हीही दिसतील.

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

105139

129(GHE)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે. દરેક વિભાગ વીસ (20) ગુણનો છે.
- 2) દરેક પ્રશ્નના જવાબો આપવા ફરજિયાત છે.
- 3) જમણી બાજુ પ્રશ્નનાં ગુણ આપેલા છે.
- 4) આ પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 51 સુધી આપેલા છે.

વિભાગ - A

■ અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં વિકલ્પેભ્યઃ યચિતં વિકલ્પં ચિત્વા ઉત્તરં લિખત ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને સાચો વિકલ્પ લખો :

[16]

- 1) માનવસ્ય મનઃ કીદૃશં વર્તતે?
(A) શ્રેષ્ઠમ્ (B) હૃત્પ્રતિષ્ઠિમ્
(C) શુભમ્ (D) અશુભમ્
- 2) આચારઃ કિં હન્તિ?
(A) યશઃ (B) અલક્ષણમ્
(C) આયુઃ (D) ધનમ્
- 3) અચલતા કસ્ય ગુણઃ?
(A) પૃથ્વીઃ (B) જલસ્ય
(C) સૂર્યસ્ય (D) ભ્રમરસ્ય
- 4) કેષાં જનાનાં પરાભવઃ અપિ ઉત્સવઃ ભવતિ?
(A) માયિનામ્ (B) વિદ્વિષામ્
(C) મુનીનામ્ (D) માનિનામ્

- 5) कीदृशं यशः अपेक्षितम्?
 (A) कृष्णम् (B) पीतम्
 (C) रक्तम् (D) धवलम्
- 6) कस्य भाषितं पुनरुक्तं न भवति?
 (A) जनानाम् (B) सज्जनानाम्
 (C) विद्वज्जनानाम् (D) दुर्जनानाम्
- 7) धान्यं के यच्छन्ति?
 (A) कृषकाः (B) शिल्पिनः
 (C) वैद्याः (D) प्रशिक्षकाः
- 8) त्रिभुक्तम् कीदृशं भवति?
 (A) सदारोगम् (B) सदास्वस्थम्
 (C) सदादुःखम् (D) मारकम्
- 9) मनुष्याः स्वभावतः कीदृशाः सन्ति?
 (A) क्रूराः (B) क्रोधितः
 (C) लुब्धाः (D) दयालवः
- 10) धीमताम् कालः केन प्रकारेण गच्छति?
 (A) व्यसनेन (B) कलहेन
 (C) काव्यशास्त्रविनोदेन (D) क्रीडाविनोदेन
- 11) दिशायाः समानता नाम किम्?
 (A) आत्मनः समानता (B) विचारस्य समानता
 (C) गतेः समानता (D) उद्योगे समानता
- 12) महर्षि दयानन्दस्य निर्वाणं कदा अभवत्?
 (A) होलिकायाम् (B) नवरात्र्याम्
 (C) एकादश्याम् (D) दीपावल्याम्
- 13) आश्रमे भ्रान्तिः कुत्र न आसीत्?
 (A) यज्ञकर्मणि (B) शास्त्रेषु
 (C) मनःसु (D) व्रतेषु

- 14) चेटस्य नाम किम् वर्तते?
 (A) नायकः (B) विदूषकः
 (C) कुम्भीलकः (D) खलनायकः
- 15) कीदृशः लेखः सुस्थिरो भवति?
 (A) ताम्रलेखः (B) शिलालेखः
 (C) भोजपत्रलेखः (D) सुवर्णलेखः
- 16) मुद्रायाः प्रतिकृतिं के कुर्वन्ति?
 (A) सज्जनाः (B) गुरुवः
 (C) शिष्याः (D) दुर्जनाः

- अधोदत्तानां प्रश्नानां मातृभाषायाम् उत्तरं लिखत ।
 नीचे आपेला प्रश्नानां जवाब मातृभाषामां लभो :

[4]

- 17) प्रिय वचन बोलनार शुं प्राप्त करे छे?
 18) कर्षणी दानकमतानि कवि कछ रीते समजवे छे?
 19) राम अने सुग्रीव कछ बाबते समहुःभी छे?
 20) प्रथम पूतणीनुं मूल्य सौथी ओछुं केम छतुं?

विभाग- B

- अधोलिखितानां पद्यखण्डानां मातृभाषायां अनुवादं कुरुत ।
 नीचे आपेला पद्यखंडानो मातृभाषामां अनुवाद करो :

[8]

- 21) गुणैर्गुणानुपादत्ते यथाकालं विमुञ्चति ।
 न तेषु युज्यते योगी गोभिर्गा इव गोपतिः ॥
- 22) उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे
 प्रचलति यदि मेरुः शीततां याति वह्निः ।
 विकसति यदि पद्मं पर्वताग्रे शिलायाम् ।
 न भवति पुनरुक्तं भाषितं सज्जनानाम् ।

अथवा

अथ क्षमामेव निरस्तविक्रमश्चिराय पर्येषि सुखस्य साधनम् ।
विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म कार्मुकं जटाधरः सञ्जुहुधीह पावकम् ।

■ अधोलिखितानां गद्यखण्डानां मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।

नीचे आपेक्ष गद्यखण्डानो मातृभाषायां अनुवाद करो :

[8]

23) यजमानः - अनुक्रमेण प्रचलने किं प्रयोजनम् ।

पुरोहितः - एवं हि मन्यते यत् गृहस्थाश्रमस्य नानाविधानि कार्याणि सुशीलायाः
सौजन्यशालिन्याः धर्मपत्न्याः मार्गदर्शने सम्पन्नानि भवन्ति । अतः एतादृशे क्रमे तेषु
तेषु कार्येषु कन्यायाः नेतृत्वं स्यात्, वरश्च तस्याः अनुकरणं कुर्यात् - इत्येवं कर्तव्यमेकं
सूचितं भवति । जीवनस्य परार्धे पुरुषस्य मार्गदर्शनमपेक्षितं भवतीति । चतुर्थ्यां प्रदक्षिणायां
वरः अग्रिमो भवति । अर्थात् तत्र वरस्य नेतृत्वं स्यात्, कन्या च तस्य अनुकरणं कुर्यात्
- इत्येवम् अपरं कर्तव्यमेकं सूचितं भवति ।

अथवा

विदूषकः - अरे! दास्याः पुत्र, ग्रीष्मे ।

चेटः - (सहासम्) अरे! नहि नहि ।

विदूषकः - (स्वगतम्) किमिदानीमत्र कथयिष्यामि? भवतु चारुदत्तं गत्वा प्रक्ष्यामि ।
(प्रकाशम्) अरे, मुहूर्तकं तिष्ठ । (चारुदत्तमुपसृत्य) भो वयस्य, प्रक्ष्यामि
तावत्, कस्मिन् काले सहकाराः मुकुलयन्ति?

चारुदत्तः - मूर्ख! वसन्ते ।

विदूषकः - (चेटमुपगम्य) मूर्ख! वसन्ते ।

24) प्रजापतेः त्रयः पुत्राः देवाः मनुष्याः असुराः च आसन् । तेषु देवाः प्रजापतिं प्रथमं
प्रार्थितवन्तः यत् अस्मभ्यं हितकारकम् अक्षरम् उपदिशतु इति । तदा प्रजापतिः 'द'
इति प्रोक्तवान् । अर्थात् दाम्यत इति । अस्यायमाशयः - देवाः संयमं कुर्वन्तु इति
प्रजापतेः उपदेशः । यतो हि देवानां कृते बहवः भोगाः सुलभाः सन्ति । अत एव
प्रजापतिः उपदिष्टवान् यत् यूयं स्वभावतः अदान्ताः अतः युष्माभिः दान्तैः भाव्यमिति ॥

■ संस्कृत प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

संस्कृत प्रश्नोना उत्तर संस्कृत भाषामां लभो :

[4]

25) का देवी वरदा सुखदा च प्रोक्ता?

26) दशरथेन कीदृशेन शरेण मुनिकुमारी हिंसितः?

विभाग- C

■ अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा अधः दत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

नीचे आपेला गद्यखंडने वांछीने प्रश्नोना उत्तर संस्कृत भाषामां लभो :

[4]

27) धन्योऽयं भारतदेशो यत्र काले काले देशसेवायै जनहितार्थं च महापुरुषाः जीवनं समर्पयन्ति। एतादृशेषु एकतमः महर्षिः दयानन्दः। अस्य महर्षेः दयानन्दस्य जन्म सौराष्ट्रदेशे राजकोटजनपदस्य टङ्कारानामके ग्रामे अभवत्। तस्य पिता करसन त्रिवेदी माता च अमृतबेन आसीत्। पिता बाल्यकाले तस्य मूलशङ्कर इति नामकरणम् अकरोत्।

प्रश्न :

A) भारतदेशे काले काले महापुरुषाः जीवनं कस्मै समर्पयन्ति?

B) महर्षि दयानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत्?

C) महर्षि दयानन्दस्य पितुः नाम किम् आसीत्?

D) महर्षि दयानन्दस्य पूर्वनाम किम् आसीत्?

■ अधोलिखितानां श्लोकांशान् योजयत।

नीचे आपेला श्लोकांशोने जोडो :

[5]

(क)

(ख)

28) मेधां मे वरुणो ददातु - भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः

29) व्रजन्ति ते मृदधियः पराभवं - शरणागतरक्षणकार्यरते।

30) वरदे सुखदेऽभयदे धनदे - दोषानाहारवर्जितः।

31) आहारं पचति वह्निः - शुचयः स्पर्शेण यस्यापरे।

32) किम् ब्रूमः शुचितां भवन्ति - मेधामग्निः प्रजापतिः।

■ विवरणात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

विवरणात्मक नोध लभो :

33) वेदाभ्यासो हि पञ्चधा ।

[2]

अथवा

निद्रासनं याचयते ।

34) शकुनिवधः

[2]

अथवा

ताडपत्रम्

■ कथानकक्रमानुसारं लिखत ।

कथानकक्रमानुसार लभो :

[4]

35) A) कङ्कणस्य तु लोभेन मग्नः पङ्के सुदुस्तरे ।

B) व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ।

C) वृद्ध व्याघ्रेण सम्प्राप्तः पथिकः सम्मृतो यथा ।

D) काव्य-शास्त्र-विनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।

श्लोकस्य अर्थविस्तारं लिखत ।

श्लोकनो अर्थविस्तार लभो :

[3]

36) विद्यादाने सदा रक्ताः संस्कारसेचने तथा ।

शिक्षयन्ति समाजं ये तस्मात् रूपं त एव मे ॥

विभाग- D

■ ससंदर्भ स्पष्टीकरणं कुरुत ।

ससंदर्भ स्पष्ट करो :

[6]

37) इन्द्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि ।

38) तां देवराजप्रणुतां स्मरामि ।

अथवा

समीक्ष्य कुर्याद् व्यायामम् ।

39) प्रक्षिप्तायां शलाकायां परिणामत्रयं प्राप्तम् ।

[6]

अथवा

परितुष्टा यास्यति ।

40) सर्वे गुणास्तामनुयान्ति लोके ।

■ अधोलिखितानां उपरि समीक्षात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

नीचे आपेक्षिते विशेष समीक्षात्मक नोंध लभो :

[6]

41) यक्ष - युधिष्ठिरनो संवादः .

अथवा

यद्र अने कमळनी अन्योक्तिः .

42) शुके करेलुं आश्रमनुं वर्णनः .

अथवा

'परितुष्टा यास्यति' नाट्यांशनो लास्यरसः .

पद्यं पूर्तिं कुरुत ।

श्लोकनी पूर्ति करो :

[2]

43) यथा काष्ठमयो त्रयस्ते नामधारकाः ।

विभाग - E

■ अधोदत्तानां कयोश्चित् द्वयोः उपरि परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

[6]

नीचेना पर कोठपण भे परियात्मक नोंध लभो :

44) 1) महाभारतम्

2) शिशुपालवधम्

3) मृच्छकटिकम्

अधोदत्तानां उपरि परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

[2]

नीचेना पर परिचयात्मक नोध लभो :

45) चरकसंहिता

■ अधोलिखितं न्यायं स्पष्टं कुरुत ।

नीचे आपेला न्याय समजवो :

[2]

46) उपरवृष्टिन्यायः।

■ छन्द - अलङ्कारौः स्पष्टौ कुरुत ।

नीचे आपेल छंद अने अलंकार समजवो :

[4]

47) वंशस्थः।

48) व्याजस्तुतिः।

■ अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तरं मातृभाषायां लिखत ।

[6]

नीचे आपेल प्रश्नोना उत्तर मातृभाषामां लभो :

49) वसन्ततिलका मां केटलां अक्षरो डोय छे ?

50) विरोध अलंकारनुं लक्षण शुं छे ?

51) वराहमिहिर कछ विद्याना प्रभर आचार्य छता ?

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

129(H)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचनाएँ :

- 1) इस प्रश्नपत्र में पाँच विभाग हैं। प्रत्येक विभाग के लिए बीस (20) अंक हैं।
- 2) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
- 3) दाहिनी ओर प्रश्नों के गुण दिए गए हैं।
- 4) इस प्रश्नपत्र में प्रश्न क्रमांक 1 से 51 दिए गए हैं।

विभाग - A

■ अधोदत्तानां प्रश्नानां विकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत।

निम्न दिये गये प्रश्नों में से सही विकल्प ढूँढ़कर लिखिए :

[16]

- 1) मानवस्य मनः कीदृशं वर्तते?
(A) श्रेष्ठम् (B) हृत्प्रतिष्ठम्
(C) शुभम् (D) अशुभम्
- 2) आचारः किं हन्ति?
(A) यशः (B) अलक्षणम्
(C) आयुः (D) धनम्
- 3) अचलता कस्य गुणः?
(A) पृथ्व्याः (B) जलस्य
(C) सूर्यस्य (D) भ्रमरस्य

- 4) केषां जनानां पराभवः अपि उत्सवः भवति?
 (A) मायिनाम् (B) विद्विषाम्
 (C) मुनीनाम् (D) मानिनाम्
- 5) कीदृशं यशः अपेक्षितम्?
 (A) कृष्णम् (B) पीतम्
 (C) रक्तम् (D) धवलम्
- 6) कस्य भाषितं पुनरुक्तं न भवति?
 (A) जनानाम् (B) सज्जनानाम्
 (C) विद्वज्जनानाम् (D) दुर्जनानाम्
- 7) धान्यं के यच्छन्ति?
 (A) कृषकाः (B) शिल्पिनः
 (C) वैद्याः (D) प्रशिक्षकाः
- 8) त्रिभुक्तम् कीदृशं भवति?
 (A) सदरोगम् (B) सदास्वस्थम्
 (C) सदादुःखम् (D) मारकम्
- 9) मनुष्याः स्वभावतः कीदृशाः सन्ति?
 (A) क्रूरः (B) क्रोधितः
 (C) लुब्धाः (D) दयालवः
- 10) धीमताम् कालः केन प्रकारेण गच्छति?
 (A) व्यसनेन (B) कलहेन
 (C) काव्यशास्त्रविनोदेन (D) क्रीडाविनोदेन
- 11) दिशायाः समानता नाम किम्?
 (A) आत्मनः समानता (B) विचारस्य समानता
 (C) गतेः समानता (D) उद्योगे समानता
- 12) महर्षिं दयानन्दस्य निर्वाणं कदा अभवत्?
 (A) होलिकायाम् (B) नवरात्र्याम्
 (C) एकादश्याम् (D) दीपावल्याम्

- 13) आश्रमे भ्रान्तिः कुत्र न आसीत्?
- (A) यज्ञकर्मणि (B) शास्त्रेषु
(C) मनःसु (D) व्रतेषु
- 14) चेटस्य नाम किम् वर्तते?
- (A) नायकः (B) विदूषकः
(C) कुम्भीलकः (D) खलनायकः
- 15) कीदृशः लेखः सुस्थिरो भवति?
- (A) ताम्रलेखः (B) शिलालेखः
(C) भोजपत्रलेखः (D) सुवर्णलेखः
- 16) मुद्रायाः प्रतिकृतिं के कुर्वन्ति?
- (A) सज्जनाः (B) गुरवः
(C) शिष्याः (D) दुर्जनाः

■ अधोदत्तानां प्रश्नानां मातृभाषायाम् उत्तरं लिखत।

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर मातृभाषा में लिखिए :

[4]

- 17) प्रिय वचन बोलनेवाला क्या प्राप्त करता है?
- 18) कर्ण की दान क्षमता का वर्णन कवि किस प्रकार करता है?
- 19) राम एवं सुग्रीव किस विषय में समानरूप से दुःखी हैं?
- 20) प्रथम पुतली का मूल्य सबसे कम क्यों था?

विभाग - B

■ अधोलिखितानां पद्यखण्डानां मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत।

निम्नलिखित पद्यखण्डों का मातृभाषा में अनुवाद कीजिए :

[8]

- 21) गुणैर्गुणानुपादत्ते यथाकालं विमुञ्चति।
न तेषु युज्यते योगी गोभिर्गा इव गोपतिः ॥

- 22) उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे
 प्रचलति यदि मेरुः शीततां याति वह्निः।
 विकसति यदि पद्मं पर्वताग्रे शिलायाम्।
 न भवति पुनरुक्तं भाषितं सज्जनानाम्।

अथवा

अथ क्षमामेव निरस्तविक्रमश्चिराय पर्येपि सुखस्य साधनम्।
 विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म कार्मुकं जटाधरः सञ्जुहुधीह पात्रकम्।

- अधोलिखितानां गद्यखण्डानां मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत।
 निम्नलिखित गद्यखण्डों का मातृभाषा में अनुवाद कीजिए :

[8]

- 23) यजमानः - अनुक्रमेण प्रचलने किं प्रयोजनम्।

पुरोहितः - एवं हि मन्यते यत् गृहस्थाश्रमस्य नानाविधानि कार्याणि सुशीलायाः
 सौजन्यशालिन्याः धर्मपत्न्याः मार्गदर्शने सम्पन्नानि भवन्ति। अतः एतादृशे क्रमे तेषु
 तेषु कार्येषु कन्यायाः नेतृत्वं स्यात्, वरश्च तस्याः अनुकरणं कुर्यात् - इत्येवं कर्तव्यमेकं
 सूचितं भवति। जीवनस्य परार्धे पुरुषस्य मार्गदर्शनमपेक्षितं भवतीति। चतुर्थ्यां प्रदक्षिणायां
 वरः अग्रिमो भवति। अर्थात् तत्र वरस्य नेतृत्वं स्यात्, कन्या च तस्य अनुकरणं कुर्यात्
 - इत्येवम् अपरं कर्तव्यमेकं सूचितं भवति।

अथवा

विदूषकः - अरे! दास्याः पुत्र, ग्रीष्मे।

चेटः - (सहासम्) अरे! नहि नहि।

विदूषकः - (स्वगतम्) किमिदानीमत्र कथयिष्यामि? भवतु चारुदत्तं गत्वा प्रक्ष्यामि।

(प्रकाशम्) अरे, मुहूर्तकं तिष्ठ। (चारुदत्तमुपसृत्य) भो वयस्य, प्रक्ष्यामि

तावत्, कस्मिन् काले सहकाराः मुकुलयन्ति?

चारुदत्तः - मूर्ख! वसन्ते।

विदूषकः - (चेटमुपगम्य) मूर्ख! वसन्ते।

24) प्रजापतेः त्रयः पुत्राः देवाः मनुष्याः असुराः च आसन्। तेषु देवाः प्रजापतिं प्रथमं प्रार्थितवन्तः यत् अस्मभ्यं हितकारकम् अक्षरम् उपदिशतु इति। तदा प्रजापतिः 'द' इति प्रोक्तवान्। अर्थात् दाम्यत इति। अस्यायमाशयः - देवाः संयमं कुर्वन्तु इति प्रजापतेः उपदेशः। यतो हि देवानां कृते बहवः भोगाः सुलभाः सन्ति। अत एव प्रजापतिः उपदिष्टवान् यत् यूयं स्वभावतः अदान्ताः अतः युष्माभिः दानैः भाव्यमिति ॥

■ संस्कृत प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

निम्नलिखित संस्कृत प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए :

[4]

25) का देवी वरदा सुखदा च प्रोक्ता?

26) दशरथेन कीदृशेन शरेण मुनिकुमारी हिंसितः?

विभाग - C

■ अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा अधः दत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

निम्न दिए गए गद्यखण्ड को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए :

[4]

27) धन्योऽयं भारतदेशो यत्र काले काले देशसेवायै जनहितार्थं च महापुरुषाः जीवनं समर्पयन्ति। एतादृशेषु एकतमः महर्षिः दयानन्दः। अस्य महर्षेः दयानन्दस्य जन्म सौराष्ट्रदेशे राजकोटजनपदस्य टङ्कारानामके ग्रामे अभवत्। तस्य पिता करसन त्रिवेदी माता च अमृतबेन आसीत्। पिता बाल्यकाले तस्य मूलशङ्कर इति नामकरणम् अकरोत्।

प्रश्नाः

A) भारतदेशे काले काले महापुरुषाः जीवनं कस्मै समर्पयन्ति?

B) महर्षिं दयानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत्?

C) महर्षिं दयानन्दस्य पितुः नाम किम् आसीत्?

D) महर्षिं दयानन्दस्य पूर्वनाम किम् आसीत्?

- अधोलिखितानां श्लोकांशान् योजयत ।
निम्न दिए गए श्लोकांशों को जोड़िए :

[5]

(क)

(ख)

28) मेधां मे वरुणो ददातु	-	भवन्ति मायाविपु ये न मायिनः
29) ब्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं	-	शरणागतरक्षणकार्यरते ।
30) वरदे सुखदेऽभयदे धनदे	-	दोषानाहारवर्जितः ।
31) आहारं पचति वह्निः	-	शुचयः स्पर्शेण यस्यापरे ।
32) किम् ब्रूमः शुचितां भवन्ति	-	मेधामग्निः प्रजापतिः ।

- विवरणात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।
विवरणात्मक टिप्पणी लिखिए :

- 33) वेदाभ्यासो हि पञ्चधा ।

[2]

अथवा

निद्रासनं याचयते ।

- 34) शकुनिवधः

[2]

अथवा

ताडपत्रम्

- कथानक क्रमानुसारं लिखत ।
कथानक क्रमानुसार लिखिए :

[4]

- 35) A) कङ्कणस्य तु लोभेन मग्नः पङ्के सुदुस्तरं ।
B) व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ।
C) वृद्ध व्याघ्रेण सम्प्राप्तः पथिकः सम्मृतो यथा ।
D) काव्य-शास्त्र-विनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।

- श्लोकस्य अर्थविस्तारं लिखत ।
श्लोक का अर्थ विस्तार लिखिए :

[3]

- 36) विद्यादाने सदा रक्ताः संस्कारसेचने तथा ।
शिक्षयन्ति समाजं ये तस्मात् रूपं त एव मे ॥

विभाग - D

- **ससंदर्भ स्पष्टीकरणं कुरुत।**
ससंदर्भ स्पष्ट कीजिए : [6]
- 37) इन्द्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि।
38) तां देवराजप्रणुतां स्मरामि।
- अथवा
समीक्ष्य कुर्याद् व्यायामम्।
- 39) प्रक्षिप्तायां शलाकायां परिणामत्रयं प्राप्तम्। [6]
- अथवा
परितुष्टा यास्यति।
- 40) सर्वे गुणास्तामनुयान्ति लोके।
- **अधोलिखितानां उपरि समीक्षात्मिकां टिप्पणीं लिखत।**
निम्न दिए गए विषय पर समीक्षात्मक टिप्पणी लिखिए : [6]
- 41) यक्ष-युधिष्ठिर का संवाद।
अथवा
चन्द्र एवं कमल की अन्योक्ति।
- 42) शुक द्वारा किया गया आश्रम का वर्णन।
अथवा
'परितुष्टा यास्यति' नाट्यांश में वर्णित हास्यरस।
- **पद्यं पूर्तिं कुरुत।**
श्लोक पूर्ण कीजिए : [2]
- 43) यथा काष्ठमयो त्रयस्ते नामधारकाः।

विभाग - E

- अधोदत्तानां कयोश्चित् द्वयोः उपरि परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत।
निम्न में से किन्हीं दो पर परिचयात्मक टिप्पणी लिखिए : [6]
- 44) 1) महाभारतम्
2) शिशुपालवधम्
3) मृच्छकटिकम्
- अधोदत्तानाम् उपरि परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत।
निम्न पर परिचयात्मक टिप्पणी लिखिए : [2]
- 45) चरकसंहिता।
- अधोलिखितं न्यायं स्पष्टं कुरुत।
निम्नलिखित न्याय समझाइए : [2]
- 46) उषरवृष्टिन्यायः।
- छन्द - अलङ्कारौः स्पष्टौ कुरुत।
निम्न दिए गए छंद और अलंकार स्पष्ट कीजिए : [4]
- 47) वंशस्थः।
48) व्याजस्तुतिः।
- अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तरं मातृभाषायां लिखत।
निम्न दिए गए प्रश्नों के उत्तर मातृभाषा में लिखिए : [6]
- 49) वसन्ततिलका छन्द में कितने वर्ण होते हैं?
50) विरोध अलंकार की व्याख्या लिखिए।
51) वराहमिहिर कौन सी विद्या के प्रखर आचार्य थे?

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

129(E)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

Instructions :

- 1) This question paper contains FIVE sections. Each section carries Twenty (20) marks.
- 2) All questions are compulsory. Options are internal.
- 3) Marks are indicated at the right side of the question paper.
- 4) This question paper consists of Question Nos. 1 to 51.

SECTION - A

■ अधोदत्तानां प्रश्नानां विकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत।

Find out the right option from the given options and write the answer :

[16]

1) मानवस्य मनः कीदृशं वर्तते?

(A) श्रेष्ठम्

(B) हृत्प्रतिष्ठम्

(C) शुभम्

(D) अशुभम्

2) आचारः किं हन्ति?

(A) यशः

(B) अलक्षणम्

(C) आयुः

(D) धनम्

3) अचलता कस्य गुणः?

(A) पृथ्व्याः

(B) जलस्य

(C) सूर्यस्य

(D) भ्रमरस्य

- 4) केषां जनानां पराभवः अपि उत्सवः भवति?
 (A) मायिनाम् (B) विद्विषाम्
 (C) मुनीनाम् (D) मानिनाम्
- 5) कीदृशं यशः अपेक्षितम्?
 (A) कृष्णम् (B) पीतम्
 (C) रक्तम् (D) धवलम्
- 6) कस्य भाषितं पुनरुक्तं न भवति?
 (A) जनानाम् (B) सज्जनानाम्
 (C) विद्वज्जनानाम् (D) दुर्जनानाम्
- 7) धान्यं के यच्छन्ति?
 (A) कृषकाः (B) शिल्पिनः
 (C) वैद्याः (D) प्रशिक्षकाः
- 8) त्रिभुक्तम् कीदृशं भवति?
 (A) सदारोगम् (B) सदास्वस्थम्
 (C) सदादुःखम् (D) मारकम्
- 9) मनुष्याः स्वभावतः कीदृशाः सन्ति?
 (A) क्रूराः (B) क्रोधितः
 (C) लुब्धाः (D) दयालवः
- 10) धीमताम् कालः केन प्रकारेण गच्छति?
 (A) व्यसनेन (B) कलहेन
 (C) काव्यशास्त्रविनोदेन (D) क्रीडाविनोदेन
- 11) दिशायाः समानता नाम किम्?
 (A) आत्मनः समानता (B) विचारस्य समानता
 (C) गतेः समानता (D) उद्योगे समानता
- 12) महर्षिं दयानन्दस्य निर्वाणं कदा अभवत्?
 (A) होलिकायाम् (B) नवरात्र्याम्
 (C) एकादश्याम् (D) दीपावल्याम्
- 13) आश्रमे भ्रान्तिः कुत्र न आसीत्?
 (A) यज्ञकर्मणि (B) शास्त्रेषु
 (C) मनःसु (D) व्रतेषु

- 14) चेटस्य नाम किम् वर्तते?
 (A) नायकः (B) विदूषकः
 (C) कुम्भीलकः (D) खलनायकः
- 15) कीदृशः लेखः सुस्थिरो भवति?
 (A) ताम्रलेखः (B) शिलालेखः
 (C) भोजपत्रलेखः (D) सुवर्णलेखः
- 16) मुद्रायाः प्रतिकृतिं के कुर्वन्ति?
 (A) सज्जनाः (B) गुरवः
 (C) शिष्याः (D) दुर्जनाः

■ अधोदत्तानां प्रश्नानां मातृभाषायां उत्तरं लिखत।

Answer the following questions in your mother tongue :

[4]

- 17) प्रिय वचन बोलनार शुं प्राप्त करे छे?
 What does a good speaker receive?
- 18) कर्णनी दानक्षमतानि कवि कथं रीते समझवे छे?
 How does the poet explain Karna's capability of charity?
- 19) राम अने सुग्रीव कथं आबते समदुःखी छे?
 For what both Rama and Sugriva were equally grieved?
- 20) प्रथम पूतणीनुं मूल्य सौथी ओछुं केम हतुं?
 Why was the value of the first doll the least?

SECTION - B

■ अधोलिखितानां पद्यखण्डानां मातृभाषायां अनुवादं कुरुत।

Translate the following verses in your mother tongue :

[8]

- 21) गुणैर्गुणानुपादत्ते यथाकालं विमुञ्चति ।
 न तेषु युज्यते योगी गोभिर्गा इव गोपतिः ॥
- 22) उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे
 प्रचलति यदि मेरुः शीततां याति वह्निः ।

विकसति यदि पद्मं पर्वताग्रे शिलायाम् ।
न भवति पुनरुक्तं भाषितं सज्जनानाम् ।

OR

अथ क्षमामेव निरस्तविक्रमश्चिराय पर्येषि सुखस्य साधनम् ।
विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म कार्मुकं जटाधरः सञ्जुहुधीह पावकम् ।

- अधोलिखितानां गद्यखण्डानां मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।

Translate the following passage in your mother tongue :

[8]

- 23) यजमानः - अनुक्रमेण प्रचलने किं प्रयोजनम् ।

पुरोहितः - एवं हि मन्यते यत् गृहस्थाश्रमस्य नानाविधानि कार्याणि सुशीलायाः
सौजन्यशालिन्याः धर्मपत्न्याः मार्गदर्शने सम्पन्नानि भवन्ति । अतः एतादृशे क्रमे तेषु
तेषु कार्येषु कन्यायाः नेतृत्वं स्यात्, वरश्च तस्याः अनुकरणं कुर्यात् - इत्येवं कर्तव्यमेकं
सूचितं भवति । जीवनस्य परार्धे पुरुषस्य मार्गदर्शनमपेक्षितं भवतीति । चतुर्थ्यां प्रदक्षिणायां
वरः अग्रिमो भवति । अर्थात् तत्र वरस्य नेतृत्वं स्यात्, कन्या च तस्य अनुकरणं कुर्यात्
- इत्येवम् अपरं कर्तव्यमेकं सूचितं भवति ।

OR

विदूषकः - अरे! दास्याः पुत्र, ग्रीष्मे ।

चेटः - (सहासम्) अरे! नहि नहि ।

विदूषकः - (स्वगतम्) किमिदानीमत्र कथयिष्यामि? भवतु चारुदत्तं गत्वा प्रक्ष्यामि ।
(प्रकाशम्) अरे, मुहूर्तकं तिष्ठ । (चारुदत्तमुपसृत्य) भो वयस्य, प्रक्ष्यामि
तावत्, कस्मिन् काले सहकाराः मुकुलयन्ति?

चारुदत्तः - मूर्ख! वसन्ते ।

विदूषकः - (चेटमुपगम्य) मूर्ख! वसन्ते ।

- 24) प्रजापतेः त्रयः पुत्राः देवाः मनुष्याः असुराः च आसन् । तेषु देवाः प्रजापतिं प्रथमं
प्रार्थितवन्तः यत् अस्मभ्यं हितकारकम् अक्षरम् उपदिशतु इति । तदा प्रजापतिः 'द'
इति प्रोक्तवान् । अर्थात् दाम्यत इति । अस्यायमाशयः - देवाः संयमं कुर्वन्तु इति
प्रजापतेः उपदेशः । यतो हि देवानां कृते बहवः भोगाः सुलभाः सन्ति । अत एव
प्रजापतिः उपदिष्टवान् यत् यूयं स्वभावतः अदान्ताः अतः युष्माभिः दानैः भाव्यमिति ॥

- अधोदत्तानां संस्कृत प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit :

[4]

- 25) का देवी वरदा सुखदा च प्रोक्ता?
26) दशरथेन कीदृशेन शरेण मुनिकुमारी हिंसितः?

SECTION - C

- अधोदत्तम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

Read the following passage and write answers of questions in Sanskrit :

[4]

- 27) धन्योऽयं भारतदेशो यत्र काले काले देशसेवायै जनहितार्थं च महापुरुषाः जीवनं समर्पयन्ति। एतादृशेषु एकतमः महर्षिः दयानन्दः। अस्य महर्षेः दयानन्दस्य जन्म सौराष्ट्रदेशे राजकोटजनपदस्य टङ्कारानामके ग्रामे अभवत्। तस्य पिता करसन त्रिवेदी माता च अमृतबेन आसीत्। पिता बाल्यकाले तस्य मूलशङ्कर इति नामकरणम् अकरोत्।
प्रश्ना :

- A) भारतदेशे काले काले महापुरुषाः जीवनं कस्मै समर्पयन्ति?
B) महर्षि दयानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत्?
C) महर्षि दयानन्दस्य पितुः नाम किम् आसीत्?
D) महर्षि दयानन्दस्य पूर्वनाम किम् आसीत्?

- अधोलिखितानां श्लोकांशान् योजयत।

Join the following verses :

[5]

(क)	(ख)
28) मेधां मे वरुणो ददातु	- भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः
29) व्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं	- शरणागतरक्षणकार्यरते।
30) वरदे सुखदेऽभयदे धनदे	- दोषानाहारवर्जितः।
31) आहारं पचति वह्निः	- शुचयः स्पर्शेण यस्यापरे।
32) किम् ब्रूमः शुचितां भवन्ति	- मेधामग्निः प्रजापतिः।

- अधोदत्तानां शब्दानाम् उपरि विवरणात्मकां टिप्पणीं लिखत ।

Write an explanatory note on the following words :

33) वेदाभ्यासो हि पञ्चधा ।

[2]

OR

निद्रासनं याचयते

34) शकुनिवधः

[2]

OR

ताडपत्रम्

- कथाक्रमानुसारं लिखत ।

Write the following sentences according to the sequence of the story :

[4]

- 35) A) कङ्कणस्य तु लोभेन मग्नः पङ्के सुदुस्तरं ।
B) व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ।
C) वृद्ध व्याघ्रेण सम्प्राप्तः पथिकः सम्मृतो यथा ।
D) काव्य-शास्त्र-विनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।

श्लोकस्य अर्थविस्तारं लिखत ।

Explain the meaning of the श्लोक :

[3]

- 36) विद्यादाने सदा रक्ताः संस्कारसेचने तथा ।
शिक्षयन्ति समाजं ये तस्मात् रूपं त एव मे ॥

SECTION - D

- ससंदर्भ स्पष्टीकरणं कुरुत ।

Explain the following with reference to the context :

[6]

37) इन्द्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि ।

38) तां देवराजप्रणुतां स्मरामि ।

OR

समीक्ष्य कुर्याद् व्यायामम् ।

39) प्रक्षिप्तायां शलाकायां परिणामत्रयं प्राप्तम् ।

[6]

OR

परितुष्टा यास्यति ।

40) सर्वे गुणास्तामनुयान्ति लोके ।

■ अधोलिखितानां उपरि समीक्षात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

Write a critical note on the following :

[6]

41) Dialogue between Yaksha and Yudhishtira.

OR

The allegory of a moon and a lotus.

42) Write the description of Ashram by शुकः.

OR

परितुष्टा यास्यति / humour in the drama.

पद्यं पूर्तिं कुरुत ।

Complete the given श्लोक :

[2]

43) यथा काष्ठमयो त्रयस्ते नामधारकाः ।

SECTION - E

■ परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत (कयोः द्वयोः) ।

Write introductory notes (Any Two) :

[6]

- 44) 1) महाभारतम्
2) शिशुपालवधम्
3) मृच्छकटिकम्

अधोदत्तानां उपरि परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत।

Write introductory note :

[2]

45) चरकसंहिता

■ अधोलिखितं न्यायं स्पष्टं कुरुत।

Explain the maxim :

[2]

46) उषरवृष्टिन्यायः

■ अधोलिखितौ छन्द - अलङ्कारौ: स्पष्टौ कुरुत।

Explain with illustration the following metre and figure of speech :

[4]

47) वंशस्थः

48) व्याजस्तुतिः

■ अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तरं मातृभाषायां लिखत।

Answer the following questions in your mother tongue :

[6]

49) How many letters are in वसन्ततिलका छंद (metre).

50) What is characteristic of विरोध अलंकार?

51) Acharya Varahmihir was famous for which shastra?

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

100721

005(S/A)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

سوچنائون:-

- (1) هن سوالی پيپر ۾ پنج وياگ آهن.
- (2) سوال ۾ اندروني وڪلپ آهن.
- (3) ڪاٻي پاسي وارا انگ مارڪون ڏيکارين ٿا.
- (4) لکڻ جي قابليت پاشا شدي ۽ لکڻي جي اصليت کي اڳرائي ڏني ويندي.

وياگ A نظم آڌارت

[4]

هيٺين مقصد رکندڙ سوالن جا جواب جيئن پڇيل آهن تيئن لکو.

- (1) انسان ڪنهن کان سواءِ نت ڌڪا کائي ٿو؟
- (2) سڄي آمد ڌڪ ڊوڙ چوڻي ڪئي وڃي؟
- (3) پاڻ مرادو ڪير کلن ٿا؟
- (4) تن کي خوشي عطا ڪرڻ کي ڪهڙي ٿي؟

[4]

هيٺين سوالن جا هڪ جملي ۾ جواب ڏيو:

- (5) ڪهڙي ڪارڻ انسان آڙاهه ۾ ڪرندو آهي؟
- (6) راجا پاڻ سان ڪهڙا موتي آندا هئا؟
- (7) شاعر 'پرير پرڪاش' کي ڪهڙي ڳالهه ڏکي ٿي لڳي؟
- (8) ڪير فڪر وڌائي ٿو؟

[4]

■ هيٺين سوالن جا چئن پنجن جملن ۾ جواب لکو :

(9) ڪوي ناريءَ کي ڪهڙي صلاح ڏئي ٿو؟

(10) مچلي ڇا چوڻ چاهي ٿي ۽ ڇو؟

[8]

■ هيٺين سوالن جا وستار سان جواب ڏيو :

(11) شاعر قاضي قادن پنهنجن بيتن ۾ ڪهڙا ويچار پيش ڪيا آهن؟ پنهنجن لفظن ۾ لکو؟

(12) 'ماءُ ۽ پٽ' سانيت جو تاتيرج پنهنجن لفظن ۾ لکو

يا

(12) "مندربس ڪورٽ بغي مافي ورتي چور" هن ست ۾ شاعر ڇا ٿو چوڻ چاهي؟
ڪولي سمجهايو.

وياڳ B نثر آڌارت

[4]

■ هيٺين مقصد رکندڙ سوالن جا جواب جيئن پڇيل آهن تيئن لکو :

(13) "بئي تي ٽيڪا ٽپي نه ڪر متان توتي ٽيڪا ٽپي ٿئي" اهو ڪنهن چيو آهي؟

(14) رامچند بسترو ڇڏيو ته کيس بدن ۾ ايڏو ڇا محسوس ٿيو جو سئير پاتائين؟

(15) ڪائير جي پٺيان ڪنهن جي قطار پئي آئي؟

(16) جمنا پنهنجي پٽ جي چني ڪنهنڪي ڏيکارڻ لاءِ چيو؟

[4]

■ هيٺين سوالن جا جواب هڪ جملي ۾ لکو :

(17) ماڻڪ لال جو پٽ ڪٿي جدو جهڊ ڪري رهيو هو؟

(18) گوورڌن پارٽيءَ جو ستيح سان ڪڏهن واسطو جڙيو هو؟

(19) ديوان صاحب وڌيڪ تعليم حاصل ڇو نه ڪري سگهيو؟

(20) گجرات جي ڪهڙي هنڌن تي انيڪ قسمن جي پکين جا ٽولا ڏسڻ لاءِ ملندا آهن؟

[4] هينين سوالن جا جواب چئن پنجن جملن ۾ لکو: ■

(21) ديوان صاحب جا ڪهڙا دوست هئا؟ اهي سڀ بمبئيءَ ڇو ويا؟

(22) سوما ۽ رويءَ جي وري ملاقات ڪيئن ٿي؟

[8] هينين سوالن جا جواب وستار سان لکو: ■

(23) ”سار“ ڪهڙيءَ جو سرو ڪيتري قدر يوگيه آهي؟ سمجهايو.

(24) ”شيتل پايي“ ناول انش مان شيتل بابت توهان کي ڪهڙي ڄاڻ ملي ٿي؟ پنهنجن

لفظن ۾ لکو.

يا

(24) ديوان صاحب نوڪريءَ ۾ شامل ٿيندي پوءِ ڪيئن اڳتي وڌندو ويو؟

ويپاڳ (C) ڪتاب آڌارت وياڪرڻ

[2] هينين هم معنيٰ وارن لفظن کي آمهون سامهون جوڙي لکو: (ڪي به چار) ■

الف	ب
اڪر	دل
من	حرف
مورڪ	احمق
پاڻي	بدن
ڪايا	جل

(25)

(26)

(27)

(28)

(29)

[2] هيٺ ليڪ ڏنل لفظن جي جاءِ تي ضد لکي ۽ جملي جي معنيٰ نه بدليجي ان نموني ■

وري لکو: (ڪي به چار)

(30) هيءُ سيائو چوڪر آهي.

(31) مان توکي سدائين ياد ڪندو آهيان.

(32) هن هرڪا يڪتي آزمائي.

(33) هر ڪا ڇيڙ مڪمل آهي.

(34) مون ڪي تولاءَ پيار آهي.

[2]

■ هيٺين لفظن جي ميٽر لاءِ هڪ لفظ لکو: (ڪي به چار)

(35) ٻن ندين جي وچ واري زمين.

(36) ڇهن آڱرين وارو.

(37) گڏ سفر ڪندڙ.

(38) پڪين جو ميٽر.

(39) ٻين جي مت تي هلڻ وارو.

[1]

■ هيٺين گامتو لفظن جا سنسڪاري لفظ لکو.

(40) ڪونٽرو

(41) سٽڻ

[1]

■ هيٺيان غلط لفظ سڌاري درست نموني لکو:

(42) باگ

(43) تاڪت

يا

(43) ڪلڪ

[3]

■ هيٺين سوالن جا جواب ڏنڪين ۾ ڏنل سوچنا موجب لکو: (ڪي به ڇهه)

(44) مان ٻار هون درجو پڙهندو آهيان (جملي مان صفت ڳولهي لکو)

(45) رامچند نه فقط نيڪ دل پر..... هو (خال ۾ ٺهڪندڙ صفت لکو)

(46) رام ٿي آهستي ڳالهائيندو آهي. (جملي مان نيات ڳولهي لکو)

(47) اتي ٿورا هندو ڪٽمب..... رهندا هئا. (خال ۾ نيات لکو)

- (48) هيءَ ڪاڏل ڪٽڪ آهي. (جملي مان ڪردنت ڳولهي لکو)
- (49) مونکي اڃا سبق پڙهڻو آهي. (ڪردنت جو قسم لکو)
- (50) روشنيءَ کي وڻندو آهي. (خال ۾ ٺهڪندڙ ڪردنت لکو)

[2] ■ هيٺين اصطلاحن جي معنيٰ 'ڏيئي جملي ۾ ڪم آڻيو:

(51) منهن لهي وڃڻ

(52) چوٽ جڏڻ

يا

(52) تاڪيد ڪرڻ

[3] ■ هيٺين جملن ۾ ڏنل سوچنا موجب لکو:

(53) منهنجو توهان کي آرزو آهي. (پاشا سڌاري لکو)

(54) اميد ته توهان چاڪ هوندا. (جملي ۾ پاشا صحيح ڪريو)

(55) آهي امتحان منهنجو سڀاڻي (جملن جو سلسلو ٺاهي لکو)

يا

(55) پڪڙيا سي ويا جن خون ڪيو

[2] ■ هيٺين مرڪب جملن کي مفرد جملن ۾ بدلائي لکو: (ڪي به به)

(56) محنت ڪرڻ ته ناپاس ٿيندين.

(57) ڊاڪو شاهوڪارن کي فريندو هو پر غريبن کي مدد ڪندو هو.

(58) هو بدنصيب هو. تنهنڪري هن جو خترناڪ حادثو ٿيو.

[2] ■ هيٺين مفرد جملن کي مرڪب جملن ۾ بدلائي وري لکو: (ڪي به به)

(59) گاڏي پڪڙڻ لاءِ توکي جلد وڃڻ گهرجي.

(60) بوڏ پوڻ سبب فصل ناس ٿيو.

(61) دوا وٺڻ سان هن کي هڪدم آرام آيو.

وياڳ D شناخت

هيٺ ڏنل نظم پڙهي ان هيٺا ڏنل سوالن جا جواب لکو:

[5]

”چئن گهڙين جي زندگي، هرڪو هت مهمان

تون پڻ جل جو بدبدو، چاتي ٿي ايمان

غيرت جنهنڪي ناهه پنهنجي ننگ ۽ نانوجي

ڍورن جهڙو آهي، سو مرد گوبا جهنگلي.

اڪيون سي ٿي ڌار، جن سان پسين پرينءَ کي

بي ڏي کين نهار گهڙو بسارا سپرين.

ڪنهن قدوري ڪافيا کي کين پڙهيوم

سو پاڙو ٿي ڪو ٻيو جتان پرين مليو.

سوال

(62) ايمان چو نه ڪرڻ گهرجي؟

(63) جنهن کي غيرت ناهه اهو ڪنهن سمان آهي؟

(64) ڪهڙيون اڪيون ڌارڻ ڪرڻ گهرجن؟

(65) ڪويءَ کي پرين ڪيئن مليو؟

(66) نظم کي ٺهڪندڙ سر وڌيو؟

[5]

هيٺ ڏنل نثر جو ٽڪر پڙهي انجي هيٺان ڏنل سوالن جا جواب لکو:

ماتا جي شيوا انسان جو مکيه فرض آهي. جيڪل جي شيوا عام جي شيوا جي

مقابلي ۾ وڌيڪ اتم آهي ۽ قل به اوڏو ٿي اٿس. اتم جي آسيب عام شيوا کان

گهڻي اثرائتي آهي ۽ قسمت جو دروازو کولي ٿي. جڏهن ماتا جي پريم پرڻي هردي

مان آسيب نڪري ٿي تڏهن ان جو اثر رام ٻاڻ جهڙو اٿس ٿي ٿو. ماتا جي آسيب

ڪڏهن به خالي نٿي وڃي اهو انسان سخت احسان فراموش ٿيندو ۽ فرض ادائيءَ کان

ڪريل هوندو جو ماءُ پيءُ اڳيان جهڪي نٿو هلي. درحقيقت بهشت ماءُ جي پيرن

هيٺيان آهي. جيڪڏهن ڪنهن کي ڳولھڻ آچي. ماتا جي ٿڃ امرت جو چشمو آهي، جو زندگي بخشي ٿو. ماتا جي هنج هندورو بڻجي نند ۽ آرام ڏئي ٿو. جيڪو اولاد ماتا جي ممتا کي نوڪر هڻي ٿو، سو سڌو نرڪ ۾ وڃي ٿو.

سوال

- (67) امڙ جي آسيس عام جي شيوا کان گهڻي اثراتي ڇو آهي؟
 (68) ڪهڙو انسان سخت احسان فراموش ٿيندو؟
 (69) ڪنهن جو اثر رام پاڻ جهڙو اڻگس آهي؟
 (70) بهشت ڪٿي آهي؟
 (71) تڪر کي ٺهڪندڙ سرڻو ڏيو؟

[5] هيٺ ڏنل نثر جو تڪر پڙهي اٽڪل ٽئين حسي جيترو اختصار لکي ٺهڪندڙ سرڻو لکو.

(72) وڻ ۽ ٻين جي پلي ڪاٽر چانو ڏيندا آهن ۽ پاڻ اُس ۾ بيٺا رهندا آهن ۽ ساڙيندڙ گرمي سهندا آهن. نيڪ انسان جي هلت به وڻ وانگر آهي. هن ناسونت سربر مان ڪهڙو فائدو جيڪڏهن ان مان منس جاتيءَ لاءِ لاپ نٿو ورتو وڃي؟ صندل کي جيترو گهڻو اوتري وڌيڪ سرهاڻ ڏيندو. ڪمند جي ڳڙيءَ جا جيترا وڌيڪ چوتا لاهبا ۽ انکي ٽڪرا ٽڪرا ڪبو اوتري وڌيڪ رس ڏيندو. اهي انسان جيڪي نيڪ ۽ پلا آهن، سي ساهه ڇڏڻ تائين پنهنجا گڻ نٿا پلائين. انهن لاءِ ڪهڙو فرق جيڪڏهن، هن گهڙيءَ مرن يا ڊگهي مدت کان پوءِ؟ ڇا به ٿي پوي پر جيڪي صحيح مارگ تي هلن ٿا سي ڪڏهن به ٻئي رستي ڏانهن رخ نٿا رکن. ان ماڻهوءَ جو جيون بيڪار آهي، جيڪو ٻين لاءِ نٿو جيئي اهو ڪانون ڪتن جي جيون گذارڻ سمان آهي. جيڪي شخص ٻين صدي حياتي ڏين ٿا سي پڪ ٿي پڪ پرر آندو جي سنسار ۾ واسو ڪن ٿا.

[5] هيٺئين فقري جي جملن جو سلسلو زمان انوسار ٺهڪائي لکو:

(73) طوطي جي چهنب ڳاڙهي ۽ وريل هوندي آهي. طوطو عام طرح سائي رنگ جو هوندو آهي. پر ٻين ملڪن ۾ ٻين رنگن جو به هوندو آهي. هو سرڪس ۾ به ڪم

ڪندو آهي. طوطو دنيا جي ڪيترن ملڪن ۾ لپندو آهي. هنجي گچيءَ جي چوڌاري لعل پتي هوندي آهي. ماڻهو انکي ڳالهائڻ سيکاريندا آهن. طوطو هڪ سهڻو ۽ وڻندڙ پکي آهي. ماڻهو هن کي ڏيکاءَ لاءِ پاليندا آهن. هن جي لات مٺي ۽ وڻندڙ هوندي آهي.

وياڳ E لکڻ جي قابليت

[5] (74) توهانجي پاڙي ۾ پوري صفائي ڪانه ٿي ٿئي ان لاءِ پنهنجي شهر جي هيلٿ آفيسر کي درخواست ڪريو.

[5] ■ هيٺ ڏنل چوڻين مان ڪنهن به هڪ جي اُڀتار ڪريو:
(75) ڏک سڪن جي سونهن گهوريا سڪ ڏکڻ ري.

يا

(75) نيڪي ڪر درياھ ۾ لوڙهه.

يا

(75) توهانجي اسڪول ۾ ملهائيل "شڪشڪ ڏينهن" جو احوال اٽڪل 100 لفظن ۾ لکو.

[10] ■ ڪنهن به هڪ و شيه تي اٽڪل 250 لفظن ۾ مضمون لکو:
(76) پردوشڻ.

يا

(76) سوالي پيپر جي آتم ڪٿا.

يا

(76) جيءَ خوش ته جهان خوش.

std : XII

Page No. 01

Subject : 0 0 7

TAMIL (007) - STD: 12

MARCH-2022

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.	SECTION - A	Marks
*	ஒரு வரியின் அடைவம் :-	04
01.	கிழக்குப் பகுதி கம்பளியை நான் எழு?	
02.	இரண்டாம் கிளையினைப் பற்றி இணைக்கி உடனடியாக 'புதிதாகப் பெருமையினை' என்று பண்புகளை உடனடியாகப் பற்றி யார்?	
03.	கிழக்குப் பெருமையை அளக்கிப் பற்றி யார்?	
04.	கிழக்குப் பெருமையை பற்றி யார் எழுதினார்.	

P. P. O.

TAMIL (007)

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks	
10.	<p>'இன்றையதினம்' - - - - - எந்த ஒரு காலத்திலும், நீங்கள் நூல்களை என் முறையில் சேகரிக்கிறீர்கள் - - - - - மூலமாக அடிநிலைகளைக் கட்டி.</p>	<table border="1"><tr><td>04</td></tr></table>	04
04			

P. T. O.

Subject : 007

TAMIL (007)

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

SECTION - B.

Q. No.		Marks
8	இரு வரலாறு உடைவன :-	04
11	<p>முந்தைய நகரம் புது வளமுது வேண்டி புதிய சினை வேண்டி நடையி வண்டி - இது யார் செய்தது?</p>	
12	சிறுசிறு வளமுது எப்படி யாது?	
13	<p>முடியுமா சிறுவன் ஒருவன் கண்டவழி - பட்டை யானது?</p>	
14	செய்தவன் ஒருவன் எப்படி யாது?	
8	இரு முன்று வரலாறு உடைவன :-	04
15	முன் சிறுவன் ஒருவன் சிறு சிறு செய்தது யாது?	
16	<p>சிறுவன் ஒருவன் செய்தது சிறு சிறு செய்தது யாது? சிறுவன் ஒருவன் செய்தது யாது?</p>	

(TAMIL 007)

Subject : 0 0 7

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks
*	விருகண உண்டான : (கிரண்புக்கு உடல்)	08
17.	செய்தவருடைய இனக்கணம் யாது? அவ்வகணம் கிழிந்தவருடைய பண்புநீங்கியிருப்பதுரை எழுதுக.	
18.	செய்த காலத்தில் சிற்பிகளின் சிந்தனைகள் புலப்படுத்திக.	
19.	செய்தம் நனைபெறு உடையதுரை - என்னது காலம் எங்கு நடைபெற நடைபெறுக?	
*	உடல் சிப்பியை உணர்வு உணர்வு :	04
20.	நய உணர்வு சிற்பிகள் உணர்வு கிழிமை	
21.	உணர்வு உணர்வு உணர்வு? உணர்வு	

8th : XII

TAMIL (007)

Subject : 0 0 7

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.	SECTION - C.	Marks
* 22	<p>பொருள் தொழில்.</p> <p>(அ) சிற்றுலா (ஆ) சிற்றுண்டி (இ) சான்றிதழ் (ஈ) சிற்றுண்டி</p>	02
* 23	<p>பருவத் தழுவல்களின் கருத்துரைப்புகள் பற்றி :-</p> <p>(அ) பட்டினம் (ஆ) கருத்துரைப்புகள் (இ) கருத்துரைப்புகள் (ஈ) கருத்துரைப்புகள்</p>	02
24.	<p>கருத்துரைப்புகள் குறிப்புகள் :-</p> <p>(அ) குறிப்புகள் (ஆ) குறிப்புகள் (இ) குறிப்புகள் (ஈ) குறிப்புகள்</p>	02

TAMIL (007)

Subject : 0 0 7

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks
25.	நின்றுபது, ந. நலயிரம் - இங் தண்ணிய வாய்க்கணிய பரிசுது, டுணர்ச்சி உய் துதுக.	03
26.	உய்யம் டுணர்ச்சி தண்ணிய துதுக்ககட்குண் யுண்கடுக -	03
27.	யுண்க நிலங்கண துதுக.	02
*	தேவையுண துண்களில் உல்லிண வாய்க்கண யுண துதுக :-	02
28.	"தென்வ சிறுமீர்கண்! நெரு புணதுயீர்," தண்ணுண் கெண்க.	
29.	(28) துண்கு வகுக்கணின் தெல் டுண்குண் துண்க துண்க.	

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks
	<p>கிண்பெயிற்று "என்று பெருமைபடிக கொள்ளார். சிஜ்மட்டுமணிதி "கிண்பெயி" கிண்பெயிற்று உயமை ஏகேஜும் உண்பேன?" என்று மண்ணவர்க்கிடம் உறையினார். சிஜ்மட்டுப் பரிசுமணிசுலைசூர், பண்ணிரண்டம் தூற்றுகண்டிசுலைசூர் கிண்பெயிற்றுமணிக் கிண்பெயிற்று கிண்பெயிற்று உயமை உண்பேன" என்று கொள், உறையினார் கிண்பெயிற்று சிஜ்மட்டுமணிசுலைசூர் பரிசுமணிசுலைசூர் சிஜ்மணிக் கிண்பெயிற்று சிஜ்மணிசுலைசூர் பெருமணிசுலைசூர் உறையினார் சிஜ்மணிசுலைசூர் பரிசுமணிசுலைசூர்.</p>	

P. T. O.

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.	Question	Marks	
35.	கேள்விட்ட <u>உடங்கு</u> வை நிறுப்புக:-	<table border="1"><tr><td>04</td></tr></table>	04
04			
35	சிவசூரியன் _____ சூரியனாகும் _____ வாகன சிவன்		
36.	சிவசூரியன் _____ உய்யுண்டால் உய்யவில்லை _____ சிவசூரியன் உய்யும்		
*	கிழக்கிலுள்ள <u>சிவசூரியன்</u> உய்யும்:-	<table border="1"><tr><td>05</td></tr></table>	05
05			
37.	சிவசூரியனின் உய்யுண்டால் உய்யும்?		
38.	புறநாடுகள் சிவசூரியன் உய்யும் உய்யும்?		
39.	புறநாடுகள் சிவசூரியன் உய்யும் உய்யும்?		

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks	
40.	பதினாட்டு சிறப்புகளாகும் அகஸ்தி தொகுப்பை எழுது ?		
41.	இந்திரசிங்கன் சிவசுந்தரி எழுது ?		
*	சீரமைப்பு அமைப்பைக் கையாண்டு எழுது :-		
42	சீரமைப்பின் அமைப்புகளை எழுது (4, 9, 30, 10)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td>06</td> </tr> </table>	06
06			
43.	சீரமைப்புகளில் சிறப்பாகும் அகஸ்தி அமைப்புகளை எழுது (கண்ணாடி கிணறு, சீரமைப்புகள், உறையாமைப்புகள் அமைப்புகள்)		

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks
44.	<p>சின்கிரீஸ் என்னும் பெயரால் இரண்டாவது கிரீஸ் உருவாக்கப்பட்டது _____</p> <p>(சின்கிரீஸ் , இரண்டாவது , இரண்டாவது)</p>	
45.	<p>கிரீஸ் கிரீஸ் என்னும் பெயரால் _____</p> <p>(கிரீஸ் , இரண்டாவது , இரண்டாவது)</p>	
46.	<p>உட்கிரீஸ் கிரீஸ் பெயரால் _____</p> <p>(உட்கிரீஸ் , இரண்டாவது , இரண்டாவது)</p>	
47.	<p>கிரீஸ் கிரீஸ் பெயரால் _____</p> <p>(கிரீஸ் , இரண்டாவது , இரண்டாவது)</p>	

Subject :

0	0	7
---	---	---

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.	SECTION - E	Marks
--------	-------------	-------

* கிழக்கண்ட பாடலிலிருந்து பின்வரும்
வாசகங்களுக்கு விடையளி :-

04

u
 ஆட்சிக்கும் அஞ்சாமல், ஸாவ ரேணும்
 ஆள்களினத் துஞ்சாமல், துண்தி நாய்ப்புண
 மீட்சிக்குப் பாடுபவன் காவமுன் ஆவன்;
 மேலேறங்கு திகாடுமைகணைக் கிணையம்போது
 கிளட்சிக்குப் புலியாக்க திகாடுமை மலரைக்
 காவைக்கணையப் பாய்ச்சியவன் காவமுன் ஆவன்;
 துவழ்ச்சிசெய்யும் அபுமைபவன் மக்கட திசல்படம்
 துணவடுணையப் பாடுபவன் காவமுன், விண "

வினாக்கள் :-

48. மீட்சிக்குப் பாடுபவன் யார்?
49. திகாடுமைகணைக் கண்டு திகைப்பவன் யார்?
50. உண்மைபுண விண யார்?
51. தீய்பாடலை தீயற்றியவர் யார்?

பெ: XII

Page No. 15

(TAMIL 007)

Subject : 0 0 7

Medium : TAMIL

Time Allowed : 03 hours

Max. Marks : 100

Q. No.		Marks
52	<p>பன்னிரண்டாம் ஆடும்புப் பெருகுத் தேவன் முன் மகிழ்வெண் பெற்று உன் நண்பரணிய புறநட்டிக் கிழித் தகையக .</p>	06
53	<p>ஏதேனும் சூன்யனைப் பற்றி உன் செங்குள்ளி கட்டுரை எழுதுக :-</p> <p>(அ) இன்றைய தினம் (ஆ) நீ அரும்பும் தேவகுத் தணவர (இ) தாய்நட்டிக் கணைச் செவ்வங்கி</p> <p>~~~~~</p>	10

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 101711

004 (U)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

ہدایات :-

- (i) یہ پرچہ پانچ حصوں پر مشتمل ہے۔
- (ii) بائیں جانب سوالات کے مارکس درج ہیں۔
- (iii) تمام حصے لازمی ہیں۔

SECTION - A

[4]

مندرجہ ذیل سوالات کے معروضی جواب لکھئے۔

- (1) 'موج کوثر' نعت کس کی لکھی ہوئی ہے؟
- (2) آندزائن ملا کو کس اکادمی کا ایوارڈ ملا ہے؟
- (3) حفیظ جالندھری کو کون سا خطاب ملا؟
- (4) سرور جہاں آبادی کا کلام کن ادبی رسالوں میں چھپتا تھا؟

[4]

مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھئے۔

- (5) سیتاجی رام سے کیا درخواست کرتی ہے؟
- (6) شاعر کو بخشے جانے کے لئے کس بات پر بھروسہ ہے؟
- (7) گھر جل جانے پر بھی شاعر نے کیا نہیں کیا؟
- (8) نعتیہ گیت میں شاعر نے آپ کے حسن کو کیا کہا ہے؟

[4] مندرجہ ذیل سوالوں کے جوابات دو تین جملوں میں لکھئے۔

(9) چمن سے پھول توڑ کر لوگ کیا کرتے ہیں؟

(10) غزل مرزا رفیع سودا کے حوالے سے بتائیے کہ پہلے شعر میں شاعر نے اپنے آپ سے مخاطب

ہو کر کیا کہا ہے؟

[8] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھئے۔

(11) ”پھول“ نظم کا خلاصہ لکھئے؟

(12) اشک ناپاک کو شاعر نے آنکھ کا تارا کیوں سمجھا؟

یا

خس و خاشاک سے کیا مراد ہے؟ اس سے کون سی تعمیر کی گئی ہے؟

SECTION – B

[4] مندرجہ ذیل سوالوں کے معروضی جواب لکھئے۔

(13) ”چہلم“ سبق کی صنف کیا ہے؟

(14) ”یادوں کی بارات“ سبق کے مصنف کا نام لکھئے؟

(15) سید نور الہدیٰ کس سبق کا کردار ہے؟

(16) مجڈن اینگلو اور نینل کالج اب کس نام سے مشہور ہے؟

[4] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھئے۔

(17) فقراء خیرات کے پیسے کہاں خرچ کرتے ہیں؟

(18) موسیقار کو کہاں بٹھایا گیا؟

(19) پیتل کی پن کٹی کہاں رکھی ہوئی ہے؟

(20) متھرا کی کون سی چیز مشہور ہے؟

[4] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب دو تین جملوں میں لکھئے۔ ■

(21) ایک مقامی شاعر نے اپنے بھتیجے کو کیا وصیت کی تھی؟

(22) بھکاری کے اللہ میاں سے رزق مانگنے پر عالی جاں نے کیا حکم دیا؟

[8] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھئے۔ ■

(23) ظن سبحانی نے ہاسٹل کی لڑکیوں کی اور ان کے والدین کی کس طرح مدد کی؟

(24) مرحوم نے کیا وصیت فرمائی تھی۔ ان کی نافرمان اولاد نے کیا کیا؟

یا

پاسپورٹ کے معاملے میں ایک پڑوسی اور ایک وکیل صاحب کیا رائے پیش کر رہے تھے؟

SECTION – C

[2] مترادف الفاظ ترتیب دے کر لکھئے۔ (کوئی چار) ■

(25) ماما - بے نیازی - دیہات

(26) رواج - مددگار - عادت

(27) معاون - رسم - ناصر

(28) فرید - خادمہ - بے پروائی

(29) استغناء - گاؤں - کنیز

[2] مندرجہ ذیل جملوں میں خط کشیدہ الفاظ کے متضاد لکھ کر جملے کے معنی تبدیل نہ ہوں اس طرح جملہ دوبارہ لکھئے۔ ■

(کوئی چار)

(30) انفرادی طور پر طلباء پر نزدیکی توجہ ممکن ہے۔

(31) عامر بد حال انسان نہیں ہے۔

(32) ہمارا مقصد آبائی فن کو عروج دینا ہے۔

(33) خدا جلوت میں بھی موجود ہے۔

(34) آپ کی وجہ سے ہماری زندگی تلخ ہو گئی۔

[2] ■ مجموعہ الفاظ کے لئے جامع لفظ لکھئے۔ (کوئی چار)

(35) وہ ہوا جو موسم بہار میں چلتی ہو۔

(36) طوائف کے رہنے کا مقام۔

(37) لشکر کا ابتدائی حصہ۔

(38) عرب کے علاوہ کسی اور ملک کا رہنے والا۔

(39) وہ سرخی جو طلوع آفتاب سے پہلے اور غروب کے بعد دکھائی دے۔

[1] ■ مندرجہ ذیل متروک الفاظ کے لئے معیاری الفاظ لکھئے۔

(40) مجکوں

(41) سوں

[1] ■ مندرجہ ذیل الفاظ کا املا درست کر کے لکھئے۔

(42) گرور

(43) قاجی یا لانت

[3] ■ مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ہدایت کے مطابق لکھئے۔ (کوئی چھ)

(44) ابوریحان بیرونی علم و فن کا ماہر تھا۔ (خط کشیدہ الفاظ کی جمع لکھئے)

(45) تاج محل سنگ مرمر کے پتھروں سے بنی ہوئی ایک عمارت ہے جو خوبصورت ہے۔

(جملہ درست کر کے پھر سے لکھئے)۔

(46) قط زدہ لوگوں کی امداد کی گئی مگر وہ بے سود ہے۔ (جملے میں سے سابقہ اور لاحقہ تلاش کر کے لکھئے)

- (47) رسوم کا واحد لکھئے۔
- (48) عادات و اطوار بدلنے کی ضرورت ہے۔ (جملے میں سے حرف عطف تلاش کر کے لکھئے)
- (49) ہے کتاب بہترین دوست۔ (جملہ درست کر کے لکھئے)
- (50) ”گر“ لاحقہ سے مرکب لفظ لکھئے۔

- [2] مندرجہ ذیل محاوروں کے معنی بتا کر جملوں میں استعمال کیجئے۔
- (51) آنکھیں موٹنا۔
- (52) آنکھوں میں سرسوں پھولنا۔

- [3] مندرجہ ذیل جملوں کو قوسین میں دی گئی ہدایت کے مطابق لکھئے۔
- (53) علم خرچ بڑھتا ہے کرنے سے۔ (جملہ درست کر کے لکھئے)
- (54) رہے گا ہو کر مشیت کا لکھا پورا۔ (جملہ صحیح ترتیب سے لکھئے)
- (55) ”کوں“ کا معیاری لفظ لکھئے۔

- [2] مندرجہ ذیل جملوں کو مفرد جملوں میں الگ کیجئے۔ (کوئی دو)
- (56) میں ایئر پورٹ پہنچا پرواز روانہ ہو چکی تھی۔
- (57) ہر جاندار اور بے جان کو پانی کی ضرورت ہے۔
- (58) تم میرے مشورے پر عمل کرو ورنہ پچھتاؤ گے۔

- [2] مندرجہ ذیل کے جملوں سے پیچیدہ جملے بنائیے۔ (کوئی دو)
- (59) کھیلنا نہیں آتا، کرکٹ کھیلنے آئے ہو۔
- (60) میں ہوش میں آئی، ان کا لڑکا ہاتھ میں پانی لئے کھڑا تھا۔
- (61) لوگ کہتے ہیں، پتھر پگھل جاتے ہیں۔ پتھر دل پر کوئی اثر نہیں ہوتا۔

SECTION – D

[5]

مندرجہ ذیل اشعار پڑھ کر سوالوں کے جواب لکھئے۔

یارو جو تاج گنج یہاں آشکار ہے
مشہور اس کا نام بہ شہر و دیار ہے
خوبی میں سب طرح کا اسے اعتبار ہے
روضہ جو اس مکان میں دریا کنار ہے
نقشے میں اپنے یہ بھی عجب خوش نگار ہے
پہلو میں ایک برج بسی کہتے ہیں اسے
آتے نظر ہیں اس سے مکاں دور دور کے
مسجد ہے جس کی صفت بیاں کس سے ہو سکے
پھر اور بھی مکاں ہیں ادھر اور ادھر کھڑے
دروازہ کلا بھی بلند استوار ہے
وہ تاج دار شاہ جہاں صاحب سریر
بنوایا ہے انھوں نے لگا سیم وزر کثیر
جو دیکھتا ہے اس کے یہ ہوتا ہے دل پذیر
تعریف اس مکاں کی میں کیا کیا کروں نظیر
اس کی صفت تو مشتہر روزگار ہے

سوالات :-

- (62) مذکورہ نظم میں کس عمارت کی تعریف کی گئی ہے؟
(63) روضہ تاج محل کہاں بنایا گیا ہے؟
(64) برج سے کیا نظر آتا ہے؟
(65) تاج محل کس نے بنوایا؟
(66) تاج محل کہاں (کس شہر میں) بنایا گیا ہے؟

[5]

مندرجہ ذیل کی عبارت پڑھ کر دیئے گئے سوالوں کے جواب لکھئے۔

سادہ زبان لکھنا آسان نہیں۔ سادہ زبان لکھنے کے یہ معنی نہیں کہ آسان لفظ جمع کر دئے جائیں۔ ایسی تحریر سپاٹ اور بے مزہ ہوگی۔ سلاست کے ساتھ لطفِ بیاں اور اثر بھی ہونا چاہیے۔ یہ صرف باکمال ادیب کا کام ہے۔ یہ اسی وقت ممکن ہے کہ زبان پر پوری قدرت ہو اور اسی کے ساتھ موضوع تحریر بھی کافی وسیع ہو۔ اس لئے کسی فن یا علم کی ابتدائی یا آسان کتابیں ایسا ہی شخص لکھ سکتا ہے جسے اپنے فن یا علم پر کامل عبور ہے۔ وہ اپنے خیالات کو سادہ الفاظ میں عام فہم مثالیں دے کر ادا کرتا ہے کہ مضمون قابل فہم اور دل کش ہو جاتا ہے۔ جن کا علم ادھورا ہوتا ہے۔ وہ کبھی اپنے خیالات صفائی اور خوبی سے ادا نہیں کرتا۔ تحریر یا تقریر کا مقصد ہوتا ہے کہ لوگ اسے سمجھیں۔ اس کے اثر کو قبول کریں اور لطف اٹھائیں۔ سرسید احمد خان کی تحریر اس لئے مقبول ہوئی کہ وہ سادہ پُر اثر اور پُر خلوص تھی۔ معمولی پڑھے لکھے شخص کی سمجھ میں بھی آتی اور اس کے دل میں گھر کرتی ہے۔ ان کے دل میں قوم کا درد تھا اور اس نے ان تحریروں میں سادگی، اثر اور خلوص پیدا کر دیا تھا۔

(67) باکمال ادیب کا کام کیا ہے؟

(68) آسان کتابیں کیسا شخص لکھ سکتا ہے؟

(69) کون اپنے خیالات کو خوبی سے ادا نہیں کر سکتا؟

(70) تحریر اور تقریر کب با مقصد ہو سکتی ہے؟

(71) سرسید کی تحریر کس وجہ سے مقبول تھی؟

[5]

عبارت کو پڑھ کر اس کا اختصار 1/3 حصے میں لکھئے۔

(72) عمل زندگی میں کامیابی کے لئے اولین شرط ہے۔ کامیابی انہیں کے قدم چومتی ہے جو عمل پر یقین رکھتے ہیں۔ ایسی ہزاروں مثالیں دی جاسکتی ہیں جنہوں نے اندیشوں کی پرواہ کئے بغیر اپنے منصوبوں پر عمل کرنا شروع کیا اور کامیابی حاصل کی ہے۔ کہتے ہیں ”جہاں چاہ وہاں راہ“ ایسے اولوالعزم لوگوں سے تاریخ کے صفحات بھرے پڑے ہیں۔ مثلاً نپولین بونا پارٹ، واسکو دی گاما، سکندر اعظم اور نیل آرم سٹرانگ، گاندھی جی وغیرہ نے اپنے عزم اور عمل سے بڑی مہم فتح کی ہے۔ مسلسل عمل، جدوجہد اور کاوشوں کے ذریعہ سائنس دانوں نے قدرت کے سینکڑوں راز دریافت کئے۔ زندگی جدوجہد محنت اور مشقت، جہد مسلسل اور عمل پیہم کا نام ہے۔

[5]

مندرجہ ذیل اقتباس کو سبق کے مطابق ترتیب دے کر دوبارہ لکھئے۔

(73) نجمہ اپنے دونوں ہاتھ چہرے سے ہٹا کر آسمان کی طرف دیکھتی ہے۔ رات کا وقت ہے۔ ایک گھر کے ڈرائنگ روم کا منظر ہے۔ کمرے میں مدہم لال روشنی والا بلب جل رہا ہے۔ اس نے دونوں ہاتھوں سے اپنا چہرہ چھپا رکھا ہے۔ کچھ دیر بعد ایک بیک گراؤنڈ آواز اسٹیج پر گونجنے لگی۔ دوسری طرف ایک چھوٹا لکڑی کا تخت رکھا ہوا ہے۔ جس پر گادی بچھی ہے اور ایک گاؤتکیہ رکھا ہوا ہے۔ ایک طرف صوفہ ہے جس کے قریب دو کرسیاں اور ایک اسٹول رکھا ہوا ہے۔ ایک کرسی پر نجمہ بیٹھی رو رہی ہے۔

SECTION – E

[5]

(74) میونسپلٹی کے چیف آفیسر کو عرضی لکھ کر توجہ دلائیے کہ آپ کے محلے میں گندگی بہت رہتی ہے۔

[5]

(75) رموز اوقاف کے ساتھ ذیل کی عبارت کو دوبارہ لکھئے۔

سید صاحب نے کہا ہاں میں وہی نور الہدیٰ ہوں۔ افسر نے تعجب کے لہجے میں کہا تم اپنے جرم کا اقرار کرتے ہو۔ سید صاحب نے کہا اپنی تحریر کا مجھ کو اقرار ہے۔ جرم کا اقرار نہیں ہے۔ انگریز بولا کیا تم اس کو جرم نہیں سمجھتے کہ جاہلو کو ایک جھوٹی بات لکھ کر قتل عام پر راغب کیا۔ سید صاحب نے ان کا جواب کچھ نہ دیا اور آسمان کو دیکھ کر ہنسنے لگے۔ ان کو ہنستا دیکھ کر انگریز افسر کو غصہ آیا۔ اس نے ایک سنگین ان کے ہونٹوں پر ماری جس سے ان کا جڑا کٹ گیا اور خون داڑھی پر بہنے لگا۔ ذکیہ دیکھ کر چیخی ہائے میرے ابو۔

[10]

(76) درج ذیل عنوانات میں سے کسی ایک عنوان پر 20 سے 25 سطروں میں مضمون لکھئے۔

(۱) بیٹی رحمت ہے یا رحمت۔

(۲) میرا یادگار سفر۔

(۳) اگر میں ایک معلم ہوتا۔

